

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«14» вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

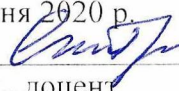
Погоджено

науково-методичною комісією

Навчально-наукового інституту

історії та філософії

14 вересня 2020 р.

Голова: Моцак С.І.
к. пед. н., доцент

Розробники:

Кучук А.М. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та методики викладання правознавства

Жильнікова Н.Д. – старший викладач кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 2 від 14 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Вибіркова
		Рік підготовки:
		3
Семестр		
6		
Лекції		
26 год.		
Практичні, семінарські		
26 год.		
Лабораторні		
0 год.		
Самостійна робота		
60 год.		
Консультації:		
4 год.		
Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни та зміст робочої програми

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» є глибоке та всебічне засвоєння студентами понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень міжнародно-правових актів та вітчизняного законодавства.

Зазначене предметно стосується сфери міжнародно-правового регулювання суспільних відносин, що пов'язана з особливостями та юридичною природою міжнародного права, системою сучасного міжнародного права, співвідношенням та взаємодією міжнародного та внутрішньодержавного права, вивченням процесів формування і розвитку міжнародно-правових відносин у конкретних галузях міжнародного права.

Курс розрахований на студентів 3-го року підготовки денної форми навчання відповідного напрямку підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

На забезпечення досягнення означеної мети вивчення навчальної дисципліни та відповідно до змісту цієї програми, а також інших програмних документів навчально-методичного характеру, спрямовані навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду тощо.

Під час навчального процесу й професійної підготовки фахівців відповідного напрямку передбачається застосування різних методів подання інформаційного матеріалу (в т. ч. у поєднанні із застосуванням схем, таблиць, графіків, новітніх технічних технологій тощо).

Зміст програми зорієнтований на досягнення й забезпечення прогнозованих параметрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідає відповідному рівню Національної рамки кваліфікацій і у цьому зв'язку – передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань відповідного рівня професійної діяльності.

В цілому **зміст даної робочої програми навчальної дисципліни спрямований на** досягнення практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети **освітньої програми**, а саме:

- *практична мета*: формування у студентів соціокультурної, професійної компетентності; що заснована на розумінні міжнародних стандартів у сфері права;

- *когнітивно-освітня мета*: набуття та поглиблення знань про норми та принципи міжнародного права, запобігання загрози миру та її усунення, відносини між суб'єктами міжнародного права, міжнародне співробітництво в розв'язанні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного та гуманітарного характеру, заохочення та розвиток поваги людських прав;

- *професійна мета*: формування у здобувачів вищої освіти знань про доктрини та інститути міжнародного права, зокрема про принципи взаємовідносин між державами, розгляду спорів між державами, функціонування міжнародних організацій, вироблення навичок необхідних для захисту прав особи в міжнародних судових інституціях;

- *виховна мета*: формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перед міжнародним правом стоїть надзвичайно важливе завдання: забезпечити оптимальне поєднання інтересів міжнародного співтовариства загалом і його складових – суверенних держав.

Під впливом глобалізації сучасне міжнародне право набуває нових особливостей. Насамперед основною функцією міжнародного права стає забезпечення інтересів світового співтовариства загалом. Міжнародне публічне право регулює взаємодію правових систем і головним чином розмежовує сфери їхньої діяльності. При цьому воно фактично визначає, що дозволено і що не дозволено державі – встановлює межі допустимості і для її права. Більше того, міжнародному праву належить важлива роль у забезпеченні відповідності правових систем держав загальновизнаним та загальноприйнятим стандартам.

Особливістю міжнародного права є розширення сфери регулювання і поява в його складі таких нових галузей, як право міжнародної безпеки, міжнародне право навколишнього середовища, міжнародне гуманітарне право, міжнародне економічне право, міжнародне кримінальне право.

Виходячи з того, що міжнародне право базується на знанні практично всіх правових дисциплін (теорії держави і права, історії держави і права зарубіжних країн, конституційного права України, державного права зарубіжних країн, цивільного права, кримінального права та ін.), вивченню «Міжнародного права» має передувати опанування загальнотеоретичних і галузевих правничих наук.

У процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи міжнародного права, а також наявні дискусійні й проблемні питання.

3. Результати навчання за дисципліною

При викладанні курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми ставляться наступні завдання:

- надати студентам теоретичні знання щодо найважливіших концепцій, принципів, теорій, фактів міжнародного права;
- продемонструвати студентам в теоретичній та практичній площинах основні способи реалізації (використання/застосування) міжнародно-правових актів в різних сферах юридичної діяльності.
- навчити студентів застосовувати набуті знання з метою аналізу конкретних ситуацій сучасного міжнародного життя, розв'язання практичних завдань, підвищення рівня професійної діяльності.

Суб'єкт навчання відповідного напрямку та рівня (бакалавр права) за результатами опанування змісту навчальної дисципліни **повинен знати** особливості та специфіку міжнародного права, а саме:

- ✓ поняття міжнародного права;
- ✓ предмет його регулювання;

- ✓ систему міжнародного права;
- ✓ джерела міжнародного права;
- ✓ суб'єктний склад;
- ✓ підстави, види і форми визнання суб'єктів міжнародного права;
- ✓ підстави правонаступництва у міжнародному праві;
- ✓ підстави, види і форми відповідальності суб'єктів міжнародного права;
- ✓ особливості практики держав та реалізації міжнародних норм у державах, практики міжнародних міжурядових організацій;
- ✓ особливості міжнародної правозастосовчої практики;
- ✓ особливості основних галузей міжнародного публічного права.

Вміти :

- ✓ визначати юридичну природу міжнародного публічного права, основні положення та концепції міжнародного публічного права;
- ✓ вміти застосовувати міжнародно-правові джерела у взаємодії з національною правовою системою;
- ✓ формувати критичний підхід, розвивати науково-теоретичні та практичні навички самостійної роботи з міжнародно-правовими актами та справами Міжнародного Суду Організації Об'єднаних Націй, Європейського Суду з прав людини, тлумачити їх відповідно до конкретних ситуацій міжнародного життя;
- ✓ застосовувати механізм реалізації міжнародно-правових норм в практичній діяльності, законотворчій діяльності, судовій практиці;
- ✓ доводити власну точку зору щодо успішного впровадження таких цінностей як справедливість, повага до прав людини, мирного вирішення міжнародних спорів, невтручання у внутрішні справи держав тощо;
- ✓ використовувати власний потенціал для підвищення рівня професійної діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумуляування (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені у цій програмі.

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних випадках, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Студент розкриває питання, що стосується дисципліни яка вивчається, та не виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою; проявляє впевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
B	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.
C	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань, та дати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення для практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань в межах дисципліни, що вивчається.
D	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути за допомогою викладача.
E	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / контрольних та інших завдань роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
F	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.
FX	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.

Розподіл балів до заліку

Поточне тестування та самостійна робота	Залік	Сума
Модуль № 1, 2		
70		
	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Ідентифікація та облік знань студентів проводиться, як правило, під час практичних (семінарських) занять з конкретних тем, а також під час складання заліку.

Облік успішності враховує як ступінь підготовленості до практичних занять (в рамках опрацювання студентом лекційного матеріалу, відповідних міжнародних нормативно-правових актів і літератури; виконання самостійної роботи студентом), так і активність студента під час обговорення питань, розв'язання різного роду правових завдань і тестів.

Формами контролю є: поточний, проміжний та семестровий (підсумковий).

Здійснення поточного контролю забезпечується під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю є: усне опитування студентів; написання й перевірка доповідей та рефератів; виступ з доповідями та рефератами; підготовка презентацій та їх захист; написання статей наукового характеру; вирішення практичних завдань (у т.ч. ситуаційних), тестів тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульних контрольних робіт, що проводяться в письмовій формі та передбачають вирішення студентами контрольних завдань: надання відповідей на контрольні питання, вирішення (розв'язання) задач та тестів. Завдання для модульних контрольних робіт добираються в межах програмного матеріалу, що складас зміст відповідного модулю, згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Семестровий (підсумковий) контроль відбувається у вигляді заліку. При цьому враховуються результати оцінювання поточної роботи студентів.

Залік для студентів проводиться за заліковими білетами, кожен з яких включає не менше трьох питань. Питання, що включаються до залікових білетів добираються в межах програмних питань, що складають зміст навчальної дисципліни.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Запроваджена у вищому навчальному закладі система контролю має на меті встановлення рівня, якості та змісту опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни.

Зокрема, студент повинен:

- мати чітке загальне уявлення про теоретичні та практичні правові проблеми в рамках тематики дисципліни;
- знати базовий матеріал, що опановується під час лекційних та практичних/семінарських занять, а також віднесений на самостійне опрацювання (самостійна робота);
- володіти навичками оперування базовим матеріалом та міжнародно - правовими, літературними й іншими джерелами, а також уміннями їх використовувати в інших дисциплінах та на практиці;
- вміти аналізувати ситуації та проблеми, що виникають у правовій діяльності, та знаходити можливі правові шляхи їх вирішення.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Додатково засобами та методами оцінювання й демонстрування результатів навчання можуть бути: тести, проекти, реферати, есе, участь у онлайн-курсах та інші види індивідуальних/групових завдань.

Існує можливість перезарахування програмних результатів, отриманих у неформальній освіті (участь у конкурсах студентських наукових робіт, вебінарах, тренінгах, навчання на дистанційних курсах тощо).

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційно-програмний зміст дисципліни «Міжнародне право» має наступний вигляд:

Змістовний модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, джерела та особливості міжнародного публічного права.

Міжнародні відносини, їх класифікація за видами об'єкта співробітництва, колом суб'єктів співробітництва, територіальними ознаками, способами регулювання. Людство як основний актор міжнародних відносин.

Міжнародні міждержавні відносини, їх особливості, місце в системі міжнародних відносин. Поняття глобального правового простору, міжнародного співтовариства.

Співвідношення понять «міжнародне право» і «міжнародні відносини», взаємозв'язок і взаємозалежність обох систем, концепція пріоритету міжнародного права.

Поняття міжнародної нормативної системи; класифікація норм, що регулюють міжнародні відносини. Концепція «м'якого права».

Категорія «сучасного міжнародного права», особливості міжнародного права другої половини XX в., тенденції розвитку міжнародних відносин і міжнародного права в XXI в.

Характеристика джерел міжнародного права. Система основних принципів міжнародного права. Характеристика принципів міжнародного права, їх застосування.

Віденська Конвенція 1969 р. про ознаки норм, що містять імперативні норми міжнародного права.

Тема 2. Суб'єкти міжнародного права.

Поняття і види суб'єктів, їх класифікація, політико-історична обумовленість появи окремих видів суб'єктів.

Держави як основні суб'єкти міжнародного права, юридична природа їх правосуб'єктності, обумовленість первинного характеру держави як суб'єкта міжнародного права. Обсяг правосуб'єктності держави.

Основні ознаки правосуб'єктності держави. Концепція «малих» держав, її розвиток у практиці ООН.

Міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації, її юридична природа, обсяг.

Правовий статус нейтральних держав; види нейтралітету, гарантований і примусовий нейтралітет.

Проблема правосуб'єктності народів і націй, у тому числі незалежних держав, що борються за створення. Юридична природа правосуб'єктності, що самовизначається відповідно до міжнародного права нації чи народу, обмеження її обсягу внаслідок особливих прав, наданих таким суб'єктам.

Концепції правосуб'єктності індивіда і його міжнародних організацій у міжнародному праві. Особливості дієздатності суб'єкта міжнародного права; способи захисту прав суб'єкта в міжнародному праві.

Інститут визнання в міжнародному праві. Розвиток інституту, конститутивна і декларативна концепції реалізації визнання. Відповідність визнання вимогам основних принципів міжнародного права – співробітництва, рівноправності, поваги державного суверенітету, поваги прав і основних свобод людини й ін. Випадки визнання (види і форми), правові наслідки.

Визнання держав, міжнародних організацій, інших суб'єктів міжнародного права. Способи визнання.

Проблема встановлення відносин з урядами, що прийшли до влади неконституційним шляхом.

Концепція конституції державної влади, концепція «*tabula rasa*» (чистого листа), її критика.

Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Правонаступництво держав: юридичні факти, що сприяють застосуванню інституту правонаступництва; їх міжнародно-правовий і внутрішньодержавний характер. Правонаступництво при поділі чи об'єднанні держав, обміні чи передачі території, при соціальних революціях.

Міжнародно-правове регулювання відносин у зв'язку з правонаступництвом: Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються міжнародних договорів 1978 р., Віденська конвенція про правонаступництво держав що стосуються державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.

Проблеми правонаступництва в практиці міжнародних міждержавних організацій.

Тема 3. Право міжнародних договорів.

Право міжнародних договорів у системі міжнародного права. Джерела галузі – Віденські конвенції 1969 і 1986 р., що кодифікують право міжнародних договорів, які укладаються суб'єктами міжнародного права, інші види джерел.

Основні інститути галузі: інститут участі в міжнародних договорах, інститут повноважень, інститут прийняття тексту договору, інститут парафування, інститут підписання, інститут ратифікації, застереження, депозитарію, реєстрації, денонсації та ін.

Міжнародний договір як основна правова форма співробітництва держав.

Поняття і види міжнародного договору. Юридична природа міжнародного договору; суб'єкти договору; «треті» держави. Способи узгодження політичної волі держав і досягнення згоди на обов'язковість положення договору.

Інститут автентичності, встановлення автентичності міжнародного договору як особлива стадія узгодження його тексту.

Ратифікація, її міжнародно-правовий і національний елементи. Інші способи вираження згоди суб'єкта міжнародного права на обов'язковість для нього положень договору.

Інститут тлумачення договорів, органи тлумачення. Види тлумачення – офіційне, неофіційне, історичне, логічне, автентичне ін.

Інститут реєстрації і депонування договорів. Статус депозитарія.

Призупинення, припинення дії договорів. Денонсація та анулювання. Корінна зміна обставин, виникнення нової імперативної норми міжнародного права.

Вплив війни на міжнародні договори. Відновлення дії договорів після закінчення війни. Мирні договори як особливий вид договорів.

Тема 4. Територія в міжнародному праві.

Поняття території держави. Види територій.

Склад і юридична природа державної території. Сухопутна територія. Анклави і напіванклави. Водна територія. Надра. Повітряний простір. Кондомініум. Державні кордони. Делімітація державних кордонів. Демаркація державних кордонів. Територіальне верховенство держави. Зміна кордонів. Ректифікація кордонів. Територіальні претензії, територіальні суперечки і порядок їхнього розв'язання. Принцип недоторканності державних кордонів. Анексія. Ад'юдикація. Акреція. Міжнародні ріки.

Загальна характеристика правового статусу міжнародних територій. Правовий режим територій і морських просторів Арктики. Фіксація особливих прав приарктичних держав у Конвенції ООН морського права 1982 р.

Внутрішні морські води: поняття, кордони, режим. Режим портів. Юрисдикція держави стосовно іноземних судів і екіпажів. «Історичні» моря і затоки.

Територіальне море. Прилегла зона. Виняткова економічна зона. Континентальний шельф. Відкрите море. Міжнародні протоки і канали. Міжнародний район морського дна. Поняття і види міжнародного повітряного простору.

Галузь міжнародного повітряного права і її поняття, система норм, джерела. Основні і спеціальні принципи. Принцип волі польотів у міжнародному повітряному просторі, принцип забезпечення безпеки цивільної авіації.

Міжнародні організації – ІКАО, регіональні організації – Європейська конференція цивільної авіації, Африканська комісія цивільної авіації, Рада цивільної авіації арабських держав, Латиноамериканська комісія цивільної авіації.

Змістовний модуль 2 ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Тема 5. Право міжнародних організацій.

Поняття і види міжнародних організацій, політико-економічні фактори, що обумовили розвиток подібної правової форми співробітництва держав, інших суб'єктів міжнародного права.

Універсальні міжнародні організації, їх роль у вирішенні глобальних проблем збереження цивілізації.

Критерії класифікації міжнародних організацій: за видами суб'єктів-засновників; кількості учасників та їх статусу; дії в просторі; відповідності основним принципам міжнародного права; часу дії; видам співробітництва та ін.

Ознаки міжнародної організації як суб'єкта міжнародного права. Юридична природа правосуб'єктності. Договірна і дипломатична правосуб'єктність, спеціальна правосуб'єктність.

Регіональні міжнародні організації.

Історія створення ООН. Статут ООН, його мета, принципи, структура, порядок вступу в силу. Членство в ООН, право держав на участь в ООН, види участі, припинення членства.

Структура ООН. Органи та організації, установи, що утворюють структуру ООН. Місце головних органів у системі ООН, їх повноваження і компетенція, взаємодія, види прийнятих ними актів.

Міжнародний Суд ООН, порядок формування і роботи, підстави для звертання в Міжнародний Суд. Поняття обов'язкової і факультативної юрисдикції Міжнародного Суду, порядок виконання його рішень.

Вплив ООН на положення у світі і розвиток міжнародного права; нормотворча діяльність «у рамках» і «під егідою» ООН.

Спеціалізовані установи ООН.

Україна як одна із держав – засновниць ООН.

Міжнародні міждержавні організації, членом яких є Україна: загальна характеристика.

Характеристика регіональних та субрегіональних міжнародних організацій. Рада Європи. Членство України в Раді Європи. ОБСЄ. Місії ОБСЄ. Верховний комісар з питань національних меншин. Організація Північно-атлантичного договору (НАТО).

Організація Американських Держав (ОАД). Організація Африканської Єдності (ОАЄ).

Тема 6. Право зовнішніх зносин.

Історія розвитку галузі, її інститутів, імперативні норми галузі – основні і спеціальні принципи. Право зовнішніх зносин як комплексна галузь міжнародного права, її структура, джерела, суб'єкти.

Дипломатичне право як підгалузь права зовнішніх зносин. Поняття дипломатичного права. Джерела підгалузі – універсальні, двосторонні, регіональні договори і звичаї, їх кодифікація.

Концепції надання привілеїв і імунітетів.

Поняття дипломатичного корпусу і його правовий статус на території держави яка приймає. Дипломатичний протокол і церемоніал.

Консульське право як підгалузь права зовнішніх зносин. Джерела консульського права. Кодифікація норм консульського права. Конвенція про консульські зносини 1963 р.

Правовий статус спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій. Вимоги до формування спеціальних місій, їх правовий статус за Конвенцією про спеціальні місії 1969 р.

Правовий статус представництв держав при постійних міжнародних міждержавних організаціях, Конвенція про представництво держав при міжнародних організаціях 1975 р.

Тема 7. Міжнародне право захисту людських прав. Міжнародне гуманітарне право.

Історія становлення галузі, значення Статуту ООН і його положень для розвитку галузі.

Зобов'язання держав щодо фізичних осіб, що знаходяться під її юрисдикцією. Поняття населення держави – громадяни, апатриди, особи які мають підтвердження приналежності до громадянства іншої, третьої держави. Поняття подвійного громадянства (біпатризму). Проблеми подвійного громадянства. Зміна позицій держав щодо небажаності подвійного громадянства.

Правове положення біженців, види біженців. Конвенція про статус біженців 1951 р.

Правовий зміст основного принципу міжнародного права поваги прав і основоположних свобод людини в Статуті ООН і документах, що його конкретизують: Пактах про права людини 1966 р., факультативних протоколах до них, договорах, що захищають найважливіші права людини, наприклад, Конвенції про попередження злочину геноциду 1948 р., Конвенції проти катувань і інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність поводжень видів покарання 1984 р., договорах, що захищають окремі категорії фізичних осіб.

Права держав як членів співтовариства, що виникають у зв'язку з порушенням прав людини в окремій державі. Можливості Міжнародного Суду ООН, Ради Безпеки ООН, регіональних організацій щодо захисту прав людини.

Обов'язок держави і співтовариства вживати заходів щодо боротьби з геноцидом, расовою дискримінацією, апартеїдом, катуваннями як міжнародними злочинами.

Практика співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами – рабством, торгівлею людьми і ін.

Міжнародні універсальні механізми співробітництва держав щодо захисту людських прав – система ООН, її головні органи, Верховний комісар з захисту прав людини, комітети, комісії, спеціалізовані установи – ЮНЕСКО та ін.; конвенційні органи – комітети і комісії, створені для контролю за дотриманням окремих договорів, наприклад, Пакту про політичні і цивільні права 1966 р., Конвенції проти катувань 1984 р. і ін. Значення створення міжнародних трибуналів і судів з захисту людських прав.

Захист прав людини на регіональному рівні. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., Американська конвенція з прав людини 1969 р., Африканська хартія прав людини і народів 1981 р., та ін. Регіональні механізми захисту – Європейський Суд з прав людини, органи ОБСЄ.

Імплементация державами міжнародно-правових зобов'язань через національні механізми.

Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів. Принципи та джерела галузі: Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі 1899 р.; Женевський протокол про заборону застосування на війні задушливих,

отруйних чи інших подібних газів і бактеріологічних засобів 1925 р.; Женевські конвенції про захист жертв війни 1949 р. (про покращення долі поранених і хворих у діючих арміях; про покращення долі поранених, хворих і осіб, що постраждали від аварії корабля, зі складу збройних сил на морі; про поводження з військовополоненими; про захист цивільного населення під час війни); Додаткові протоколи I та II 1977 р. до Женевських конвенцій 1949 р.; Гаазька конвенція про захист культурних цінностей 1954 р.; Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї і її знищення 1993 р.; Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва та передачі протипіхотних мін і про їх знищення 1997 р. тощо.

Напрямки міжнародного співробітництва у сфері збройних конфліктів.

Поняття та види збройних конфліктів. Характерні ознаки міжнародних збройних конфліктів та конфліктів не міжнародного характеру. Учасники збройного конфлікту: комбатанти і некомбатанти.

Початок війни та його правові наслідки, театр війни. Обмеження засобів і методів ведення війни. Ведення морської війни. Нейтралітет у збройному конфлікті.

Міжнародно-правовий захист жертв війни. Режим воєнної окупації. Режим військового полону (III Женевська конвенція 1949 р.): поняття військовополонених, зобов'язання держави, яка утримує в полоні. Міжнародна охорона цивільного населення.

Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей.

Міжнародне регулювання закінчення воєнних дій, стану війни. Перемир'я (місцеве, загальне) і капітуляція (проста, загальна, беззастережна, почесна).

Тема 8. Міжнародна боротьба зі злочинністю.

Міжнародне кримінальне право, як самостійна галузь міжнародного права - поняття, загальні ознаки й інститути, джерела, історія розвитку.

Спеціальні ознаки міжнародних злочинів і їх відмінність від злочину міжнародного характеру.

Поняття «конвенційного злочину». Історія розвитку співробітництва держав у боротьбі з міжнародними злочинами.

Співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю і його основні напрямки: створення міжнародних органів (Інтерпол, Європол і ін.), узгодження складу злочину, що відноситься до особливо небезпечних інтересам держав, про видачу фізичних осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів.

Ординарна і надзвичайна сатисфакція, ординарна і надзвичайна матеріальна відповідальність – репарації.

Відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини. Статути міжнародних трибуналів про відповідальність фізичних осіб: Нюрнберзький трибунал 1945 р., Токійський трибунал 1946 р., трибунал Югославії 1993 р., трибунал Руанді 1994 р. Загальне й особливе в структурі і діяльності трибуналів. Суспільні трибунали.

Статут Міжнародного кримінального суду ООН 1998 р., структура, категорії міжнародних злочинів, що зумовлюють відповідальність фізичних осіб за Статутом, виконання рішень суду.

Тема 9. Право Європейського Союзу.

Історичні передумови європейської інтеграції. Офіційні мови. Система офіційних символів ЄС (гімн, прапор та ін.).

Система інститутів Європейського Співтовариства відповідно до установчих угод. Принципи побудови та діяльності інститутів та органів.

Система інститутів Європейського Союзу. Класифікація органів Європейського Союзу (Рада Європейського Союзу, Європейська Рада, Європейський Парламент, Європейська Комісія, Суд Європейського Союзу, Європейська рахункова палата, Омбудсман Європейського Союзу, Європейський інвестиційний банк, Європейське поліцейське відомство (Європол)).

Правотворчі процедури в Європейському Союзі. Законодавчий процес. Бюджетний процес. Розмежування повноважень. Порядок укладення міжнародних договорів у Європейському Союзі.

Сфера відання і діяльності Європейського Союзу. Спільний ринок ЄС. Економічний і валютний союз.

Сутність та принципи громадянства ЄС. Основні права та обов'язки людини та громадянина в ЄС. Співробітництво ЄС та Ради Європи стосовно захисту прав людини. Візовий кодекс ЄС. Шенгенські візи: види, порядок отримання. Особливості правового регулювання співробітництва поліцій і судових органів у кримінально-правовій сфері.

Угода про асоціацію та угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС: загальна характеристика. Загальне забезпечення інтеграційного процесу, організаційне, фінансове, правове та інформаційне.

Поняття адаптації права України до права Європейського Союзу. Загальний огляд права ЄС. Правові засади адаптації права України до права Європейського Союзу. Механізм забезпечення адаптації права України до права Європейського Союзу. Адаптація українського законодавства до європейських стандартів – основні напрямки.

Особливості гармонізації цивільного законодавства України із принципами та модельними правилами європейського приватного права. Правова природа і значення найбільш ґрунтовної праці з приватного права в Європейському Союзі – Draft Common Frame of Reference. Проблеми, пов'язані із можливою уніфікацією європейського приватного права та гармонізацією цивільного законодавства країн – членів Європейського Союзу. Принципи та модельні правила європейського приватного права при вдосконаленні сучасного цивільного законодавства України.

Гармонізація кримінального законодавства України та ЄС. Правові підстави процесу гармонізації кримінального законодавства. Формування пріоритетної моделі кооперації у кримінальних справах у країнах Європейського Союзу (європейські ордери на арешт, гармонізація відповідальності за конвенціональні злочини тощо).

Адаптація трудового законодавства України до Європейських стандартів. Гармонізація трудового законодавства України та ЄС щодо гарантій забезпечення права на працю. Проблемні питання гармонізації законодавства України з охорони праці із законодавством Європейського Союзу. Забезпечення гендерної рівності права на працю Соціальний захист населення України в контексті адаптації соціальної політики України до стандартів Європейського Союзу. Теоретичні та практичні аспекти правового регулювання соціальної політики Європейського Союзу. Основні моделі соціального захисту в Європейському Союзі. Європейські стандарти в галузі соціального захисту та їх впровадження в українське законодавство. Адаптація до Європейських стандартів пенсійного забезпечення та охорони здоров'я.

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

У процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути найважливіші концепції, принципи, теорії, інститути та галузі міжнародного права та вміти застосовувати ці знання для розв'язання практичних завдань.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредита ECTS.

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА								
Тема 1. Поняття, джерела та особливості міжнародного публічного права	10	2	2	6				
Тема 2. Суб'єкти міжнародного права	10	2	2	6				
Тема 3. Право міжнародних договорів	14	4	4	6				
Тема 4. Територія в міжнародному праві	10	2	2	6		-	-	
Змістовний модуль 2 ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА								
Тема 5. Право міжнародних організацій	16	4	4	8				
Тема 6. Право зовнішніх зносин	10	2	2	6				
Тема 7. Міжнародне право захисту людських прав. Міжнародне гуманітарне право	16	4	4	8				
Тема 8. Міжнародна боротьба зі злочинністю	10	2	2	6				
Тема 9. Право Європейського Союзу	16	4	4	8				
Усього годин	112	26	26	60				
Консультації	4							

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Поняття, джерела та особливості міжнародного публічного права	2	
2	Суб'єкти міжнародного права	2	
3	Право міжнародних договорів	4	
4	Територія в міжнародному праві	2	
5	Право міжнародних організацій	4	
6	Право зовнішніх зносин	2	
7	Міжнародне право захисту людських прав. Міжнародне гуманітарне право	4	
8	Міжнародна боротьба зі злочинністю	2	
9	Право Європейського Союзу	4	
	Усього годин	26	

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Поняття, джерела та особливості міжнародного публічного права	6	
2	Суб'єкти міжнародного права	6	
3	Право міжнародних договорів	6	
4	Територія в міжнародному праві	6	
5	Право міжнародних організацій	8	
6	Право зовнішніх зносин	6	
7	Міжнародне право захисту людських прав. Міжнародне гуманітарне право	8	
8	Міжнародна боротьба зі злочинністю	6	
9	Право Європейського Союзу	8	
	Усього годин	60	

8. Питання для підсумкового контролю

1. Міжнародне публічне право: поняття, правова сутність, функції, система.
2. Поняття та класифікація норм міжнародного публічного права.
3. Поняття та класифікація джерел міжнародного права.
4. Міжнародне публічне і міжнародне приватне право.
5. Міжнародне і внутрішньодержавне право.
6. Україна як суб'єкт міжнародного права. Сучасне становище.
7. Поняття та класифікація основних принципів сучасного міжнародного права.
8. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність.
9. Міжнародна правосуб'єктність первинних суб'єктів міжнародного права.

10. Міжнародна правосуб'єктність вторинних суб'єктів міжнародного права.
11. Держави – основні суб'єкти міжнародного права: особливості статусу, характер правосуб'єктності, її юридична сутність.
12. Міжнародні міжурядові організації: види, характер правосуб'єктності, об'єм, особливості.
13. Визнання як інститут галузі, який регулює статус суб'єктів у міжнародному праві. Види, форми та концепції визнання. Практика України.
14. правонаступництво держави стосовно міжнародних договорів, державної власності, боргів, активів, архівів.
15. Право міжнародних договорів, джерела, інститути. Конвенція про право міжнародних договорів 1969 року, її оцінка як основного джерела галузі та вплив на інститут джерел в цілому.
16. Поняття міжнародних договорів: види, суб'єкти, форма.
17. Законодавство України про міжнародні договори.
18. Стадії укладення міжнародного договору. Права та обов'язки держав у процесі укладення договору (підписання, парафування, ратифікація, застереження, публікування, реєстрація)
19. Інститут недійсності міжнародного договору, поняття та підстави недійсності. Припинення або зупинення дійсності міжнародного договору.
20. Реалізація норм міжнародного права за законодавством України.
21. Поняття та класифікація міжнародних організацій. Поняття, ознаки міжнародної міжурядової організації, її відмінність від неурядових організацій.
22. Організація Об'єднаних Націй: цілі, принципи, членство. Система ООН (головні та допоміжні органи, спеціалізовані установи, їх ознаки).
23. Генеральна Асамблея ООН: склад, структура, компетенція, види та характеристика актів.
24. Рада Безпеки ООН: порядок формування, структура, порядок прийняття рішень, повноваження стосовно мирного вирішення суперечок, забезпечення миру. Види військових сил ООН.
25. Міжнародний Суд ООН: порядок формування, структура, види повноважень, поняття юрисдикції, категорії справ, виконання рішень.
26. Секретаріат ООН: порядок формування та статус міжнародних чиновників. Генеральний Секретар ООН: адміністративно-технічні та політичні повноваження.
27. Правова природа регіональних міжнародних організацій (поняття, ознаки, приклади).
28. Рада Європи: створення, організаційна структура, основні напрямки діяльності.
29. Контрольний механізм захисту прав людини і основних свобод згідно Європейської конвенції 1950 року.
30. Європейський Союз: становлення та організаційна структура.
31. Організація з безпеки та співпраці у Європі: становлення та організаційна структура.

- 32.Відповідальність у міжнародному праві: її функції, інститути, поняття, підстави, види та форми.
- 33.Мирні засоби вирішення міжнародних суперечок: переговори та консультації, добрі послуги та посередництво тощо.
- 34.Міжнародні судові органи (характеристика двох за вибором, крім Міжнародного Суду ООН).
- 35.Поняття та види міжнародного правопорушення, ознаки та перелік міжнародних злочинів, особливості відповідальності. Додаткова відповідальність фізичних осіб, міжнародні військові трибунали.
- 36.Міжнародне кримінальне право: поняття, джерела, інститут видачі.
- 37.Організаційно-правові форми міжнародної боротьби зі злочинністю.
- 38.Договори України про надання правової допомоги у цивільних та кримінальних справах.
- 39.Міжнародні стандарти стосовно осіб, що скоїли злочини і потерпілих осіб.
- 40.Статут Міжнародного кримінального суду. Міжнародний кримінальний суд у системі органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю.
- 41.Військові злочини.
- 42.Інтерпол: структура, компетенція.
- 43.Інтерпол і Україна.
- 44.Поняття права міжнародної безпеки.
- 45.Право зовнішніх зносин: структура, джерела, основні інститути, спеціальні принципи галузі.
- 46.Внутрішньодержавні та зарубіжні органи зовнішніх зносин, їх статус, порядок формування та акредитації. Класи дипломатів та консулів.
- 47.Види, функції та персонал дипломатичних представництв та консульських установ.
- 48.Консульська екзекватура.
- 49.Поняття дипломатичних та консульських імунітетів та привілеїв, їх види.
- 50.Виникнення та розвиток міжнародного права прав людини. Міжнародні механізми захисту прав людини.
- 51.Правове положення іноземців, біженців у міжнародному праві. Право притулку.
- 52.Міжнародний захист окремих категорій осіб (жінок, дітей).
- 53.Міжнародне гуманітарне право: поняття, інститути, принципи.
- 54.Поняття та види військового конфлікту, правовий статус сторін. Спеціальні учасники правовідносин у зв'язку з конфліктом.
- 55.Початок та закінчення військового конфлікту, їх правові наслідки. Відповідальність за порушення норм галузі, заборонені засоби та методи ведення війни.
- 56.Початок війни і його міжнародно-правові наслідки.
- 57.Мирний договір. Інші форми закінчення війни.
- 58.Нейтралітет під час війни. Види нейтралітету.
- 59.Міжнародно-правова відповідальність держав за агресію. Міжнародні злочини і міжнародні делікти.

60. Поняття та види територій у міжнародному праві.
61. Поняття та складові частини державної території, підстави та засоби її зміни. Територія України, її склад.
62. Державні кордони: поняття, види, режим, порядок встановлення та зміни.
63. Міжнародна територія, ознаки території з міжнародним режимом.
64. Види та форми використання повітряного простору; міжнародні повітряні організації.
65. Система інститутів Європейського Співтовариства відповідно до установчих угод.
66. Правотворчі процедури в Європейському Союзі.
67. Візовий кодекс ЄС.
68. Угода про асоціацію та угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС: загальна характеристика.
69. Правові засади та механізм забезпечення адаптації права України до права Європейського Союзу.
70. Особливості гармонізації цивільного законодавства України із принципами та модельними правилами європейського приватного права.
71. Гармонізація кримінального законодавства України та ЄС.
72. Гармонізація трудового законодавства України та ЄС щодо гарантій забезпечення права на працю.

9. Рекомендовані джерела інформації

Наведені далі міжнародно-правові та вітчизняні акти, літературні та інші рекомендовані джерела до навчальної дисципліни «Міжнародне право» систематизовані та структуровані наступним чином:

- Нормативно-правові, літературні та інші джерела:
 - Міжнародно-правові та інші акти:
 - Літературні джерела:
 - Базові/навчально-методичні (підручники, посібники, монографії та інші);
 - Науково-дослідні роботи (дисертації, автореферати дисертацій).

Міжнародно-правові та інші акти:

1. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями та між міжнародними організаціями від 21 травня 1986 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів від 8 квітня 1978 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів від 23 серпня 1978 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру, від 14 березня 1975 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, від 24 жовтня 1970 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Декларація про скасування застосування вибухових та запалювальних куль, від 29 листопада (11 грудня) 1868 р. Санкт-Петербург. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

10. Договір по відкритому небу, від 24 березня 1992 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

11. Договір про Антарктику, від 1 грудня 1959 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

12. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, від 1 липня 1968 р.

13. Договір щодо правонаступництва відносно зовнішнього державного боргу і активів СРСР від 4 грудня 1991 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

14. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р. // Український часопис міжнародного права. – 2001. – № 1. – С. 129–135.

15. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни, від 12 серпня 1949 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

16. Загальна декларація прав людини 1948 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

17. Конвенция о предотвращении и наказании преступлений против лиц пользующихся международной защитой, в том числе дипломатических агентов, от 14 декабря 1973 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Конвенция относительно рабства, подписанная в Женеве 25 сентября 1926 г., с изменениями, внесенными протоколом от 7 декабря 1953 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

19. Конвенция против пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания, от 10 декабря 1984 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

20. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права, від 10 грудня 1982 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Конвенція про закони і звичаї сухопутної війни (IV Гаазька конвенція) 5(18) жовтня 1907 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Конвенція про захист прав людини і основних свобод, від 4 листопада 1950 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

23. Конвенція про запобігання злочину геноциду і покарання за нього, від 9 грудня 1948 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

24. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства, від 26 листопада 1968 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

25. Конвенція про права дитини, від 20 листопада 1989 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

26. Міжнародна конвенція про ліквідацію усіх форм расової дискримінації, від 21 грудня 1965 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

27. Статут Міжнародного Суду 1945 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

28. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол), від 13 червня 1956 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

29. Статут Міжнародного трибуналу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

30. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

31. Закон України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 р. // Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба зі злочинністю та взаємна правова допомога. (книга перша). / збірник документів (українською і російською мовами). – Юрінком. Київ, 1996. – 1184 с.

32. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. // Відомості ВР України – 2004. – № 50 – 10 грудня. // Офіційний вісник України – 2004. – № 35.

Літературні джерела:

Базові/навчально-методичні (підручники, посібники, монографії та інші)

1. Антонович М.М. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «КМ Академія»; Алеута, 2003. – 308 с.
2. Анцелевич Г.О. Міжнародне публічне право: підручник / Г. О. Анцелевич, О.О. Покрещук; ред. Г. О. Анцелевич; рец.: О. Ф. Висоцький, Л. П. Тимченко; Українська академія зовнішньої торгівлі. – К.: Алерта, 2005 (Кам'янець-Подільський). – 424 с.
3. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: Університетська книга, 2006. – 424 с.
4. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Науково-практичний посібник. – Х.: Основа, 2003. – 328 с.

5. Гулієв А.Д. Право зовнішніх зносин: підручник / А. Д. Гулієв; наук. ред. А. І. Кудряченко; рец.: І. О. Кулієв [та ін.]; Національний авіаційний університет. - [б. м.]: НАУ, 2012 (К.). - 488 с.
6. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання: Навч. посібн. для студ. вузів. - К.: Либідь, 2007. - 224 с.
7. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. - Х.: Консум, 2000. - 592 с.
8. Мацко А.С. Міжнародне право: Навчальний посібник. - 2-е вид. - К.: МАУП, 2003, - 216 с.
9. Мацко А.С. Міжнародне право: Навчальний посібник. - 2-е вид., переробл. і доп. - К.: МАУП, 2005. - 232 с.
10. Міжнародне право: навч. посіб. / ред. М. В. Буроменський; рец.: В. Н. Денісов, О. Ф. Висоцький. - К.: Юрінком Інтер, 2008 (К.). - 336 с.
11. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О.С. Кучика. - К.: Знання, 2005. - 497 с.
12. Міжнародні організації: Навчальний посібник. - 2-е вид., - К.: КНЕУ, 2001. - 340 с.
13. Міжнародне право: підручник / В. А. Ліпкан, В. Ф. Антипенко, С. О. Акулов та ін.; ред. В. А. Ліпкан. - К.: КНТ, 2009 (К.). - 752 с.
14. Паліюк В.П. Міжнародні судові установи і захист прав людини та основних свобод: Навчально-практичний посібник. - Миколаїв: Атол, 2006. - 180 с.
15. Римаренко Ю.І. Міжнародне міграційне право: Підручник. Університетський курс. - К.: КНТ, 2007. - 640 с.
16. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: Навчальний посібник для дистанційного навчання. - К.: Університет "Україна", 2007. - 224 с.
17. Черкес М.Ю. Міжнародне право: підручник / М. Ю. Черкес; рец.: В. П. Плавич, Є. В. Додін; Одеська національна юридична академія. - К.: Правова єдність, 2009. - 392 с.
18. Базов В.П. Воєнні злочини: навч. посіб. / В. П. Базов; рец.: В. І. Мунтіян, І. С. Руснак, В. П. Тихий. - К.: Юрінком Інтер, 2008 (К.). - 336 с.

Науково-дослідні роботи (дисертації, автореферати дисертацій).

1. Аббакумова Д. В. Комітет Міністрів Ради Європи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Д. В. Аббакумова ; кер. роботи М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2015. - 20 с.
2. Антипенко А. В. Конфліктологічний підхід у міжнародно-правовому регулюванні боротьби з тероризмом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / А. В. Антипенко; кер. роботи А. Д. Гулієв; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». - Одеса, 2013. - 20 с.
3. Асірян С. Р. Рада ООН з прав людини (інституційно-організаційний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / С. Р. Асірян ; кер.

- роботи М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
4. Вишневський Ю. А. Надання згоди на обов'язковість міжнародного договору : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Ю. А. Вишневський ; кер. роботи М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2017. – 20 с.
 5. Войченко С. В. Договори Ради Європи в кримінально-правовій сфері та їх імплементація в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / С. В. Войченко; кер. роботи Т. О. Анцупова; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2010. – 20 с.
 6. Гутник В. В. Право на захист у міжнародних кримінальних судах: доктрина та практика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.11 / В. В. Гутник ; наук. конс. М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – 40 с.
 7. Донець А. А. Міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації в Європейському Союзі (на прикладі ФРН) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / А. А. Донець ; кер. роботи О. Я. Трагнюк ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2017. – 20 с.
 8. Дрьоміна Н. В. Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Н. В. Дрьоміна; кер. роботи М. Ю. Черкес; Нац. ун.-т "Одеська юридична академія". – Одеса, 2006. – 17 с.
 9. Ємець І. О. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / І. О. Ємець ; кер. роботи М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2017. – 20 с.
 10. Іваночко І. Б. Міжнародно-правові стандарти статусу суддів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / І. Б. Іваночко ; кер. роботи М. М. Микієвич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
 11. Кадацька А. А. Міжнародно-правовий статус Європейського банку реконструкції та розвитку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / А. А. Кадацька ; кер. роботи В. М. Стешенко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
 12. Калмикова О. С. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з ксенофобією і расизмом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / О. С. Калмикова ; наук. кер. О. Я. Трагнюк ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2015. – 20 с.
 13. Калмиков Т. О. Комісар з прав людини: місце та функції в системі органів Ради Європи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Т. О. Калмиков ; кер. роботи М. В. Буроменський ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
 14. Камишанський М. М. Міжнародно-правове регулювання використання компенсації як форми відшкодування шкоди держав і міжнародних міжурядових організацій за міжнародно-протиправні діяння : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / М. М. Камишанський ; кер. роботи

- Ю. В. Щокін; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2017. – 20 с.
15. Кирилюк Н. В. Особливості реалізації принципу суверенної рівності держав в сучасному міжнародному праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Н. В. Кирилюк; кер. роботи Т. І. Левицький; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2014. – 18 с.
16. Коваль Д. О. Міжнародно-правовий захист культурних цінностей у зв'язку зі збройним конфліктом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Д. О. Коваль; кер. роботи Н. А. Зелінська; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2014. – 20 с.
17. Кузьмін Е. Е. Кваліфікація неміжнародних збройних конфліктів у міжнародному гуманітарному праві: зарубіжний досвід : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Е. Е. Кузьмін ; наук. кер. Є. Л. Стрельцов ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса, 2018. – 20 с.
18. Мякота О. В. Міжнародно-правовий статус державних кордонів України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / О. В. Мякота ; кер. роботи В. М. Стешенко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
19. Плотніков О. В. Вплив міжнародних судових органів на фрагментацію міжнародного права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / О. В. Плотніков; кер. роботи Н. А. Зелінська; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2013. – 16 с.
20. Усманов Ю. І. Міжнародно-правове забезпечення права на життя в умовах збройних конфліктів та ситуацій насильства всередині держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Ю. І. Усманов ; наук. кер. О. В. Сенаторова ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – 20 с.
21. Чуєнко В. І. Правове регулювання статусу біженців в Європейському Союзі: сучасний стан і перспективи розвитку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / В. І. Чуєнко ; наук. кер. роботи І. В. Яковюк ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2019. – 20 с.
22. Шварцева М. І. Парламентська (Консультативна) Асамблея Ради Європи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / М. І. Шварцева ; кер. роботи В. М. Стешенко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 20 с.
23. Щокін Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: сучасні проблеми, теорія і практика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.11 / Ю. В. Щокін ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2016. – 39 с.

**10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Підручники та навчальні посібники, перелік яких наведений у змісті цієї програми.

Мультимедійна дошка, проектор

11. Інформаційні інтернет-ресурси

1. Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні) <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>
2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій: <http://ials.sas.ac.uk/library/library.asp>
3. Науковий журнал «Порівняльне правознавство»: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
4. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>
5. Юридичний портал: навчальна і довідкова література: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
6. Сайт європейського уповноваженого з прав людини: www.euro-ombudsman.eu.int.
7. Бюро демократичних інститутів і прав людини: <http://www.osce.org/odihr>

